

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ'NİN SAVUNMA POLİTİKASI

“

BAE, küçük yüz ölçümüne ve az nüfusuna rağmen kapasitesinin üzerinde aktif bir askeri politika takip etmektedir. BAE ordusu sayısal açıdan küçük ama teknolojik açıdan modern bir ordu olarak karşımıza çıkmaktadır.

”

Sertaç Canalp Korkmaz

*Doktora Öğrencisi,
Polis Akademisi*

ABD'nin eski Savunma Bakanı James Mattis tarafından “Küçük Sparta” olarak tanımlanan Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ordusu, son yıllarda sınır ötesindeki askeri varlığı ile dikkat çekmektedir. BAE ordusu toplamda 60-70bin arasında değişen personel gücüne sahip olmasına rağmen Suriye'den Yemen'e, Libya'dan Eritre'ye kadar pek çok yerde görev yapmaktadır.

BAE, küçük yüz ölçümüne ve az nüfusuna rağmen kapasitesinin üzerinde aktif bir askeri politika takip etmektedir. BAE ordusu sayısal açıdan küçük ama teknolojik açıdan modern bir ordu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bulunduğu coğrafyada en çok İran merkezli tehditlerden endişelenen BAE, ül-

kesindeki az sayıdaki Şii nüfusun İran tarafından provoke edilebileceğini düşünmektedir. Arap Baharı ile başlayan ve Ortadoğu geneline yayılan halk hareketlerinin ülkeye sıçramasından da endişe duymuş olan BAE, komşusu Bahreyn’de yaşanan halk ayaklanmasında rejimin güvenliğini sağlamaya yönelik olarak Suudi Arabistan ile müdahalede bulunmuş ve aldığı pozisyonla Arap Baharı’nın temelini oluşturan demokratikleşme taleplerine karşı bir tutum sergilemiştir.

Müslüman Kardeşler gibi İslamcı grupların varlığını federal monarşiye yönelik açık bir tehdit olarak kabul eden BAE, diğer yandan dini motifli terör grupları ile olan mücadele sürecinde ise Batılı ülkelerin yanında yer almaktadır. Bu kapsamda Suriye’de ve Libya’da IŞİD’e, Yemen’de ise el-Kaide terör örgütüne ve Şii milis gruplara karşı askeri güç kullanmaktadır. Bu da BAE’nin az nüfusuna rağmen, askerî açıdan oldukça aktif bir politika izlediğini göstermektedir.

BAE Ordusu

Ülkede müstakil bir silahlı güç kurmak için ilk adım 1964 yılında “Abu Dabi Savunma Gücü” oluşturularak atılmıştır. BAE, 1971 yılında Birleşik Krallık’tan bağımsızlığını kazanmasıyla birlikte önce “Birlik Savunma Gücü” (The Union Defence Force), ardından “Federal Silahlı Kuvvetler” (Federal Armed Forces) yapılanmasını, en son ise “BAE Silahlı Kuvvetleri”ni (UAE Armed Forces) kurarak 1976 yılında ordusunu tek çatı altında birleştirmeyi başarmıştır. Günümüz BAE Silahlı Kuvvetleri ise

kara, deniz ve hava komutanlıklarından oluşmaktadır.

Uzun yıllar İngiliz mandası altında kalmış olan BAE'nin silahlı kuvvetler yapılanmasında İngiliz etkisi uzunca bir süre hissedilirken, halihazırda bu etki yerini Fransız ve ABD etkisine bırakmıştır. Günümüzde BAE ordusunda paralı askerler dikkat çekerken, bunlar arasında özellikle Avustralyalılar komuta kademesinde, Kolombiyalılar ise muharip rollerde öne çıkmaktadır. Öyle ki BAE Başkanlık Muhafızları'nın başındaki isim Avustralya ordusundan emekli bir tümgeneral olan Mike Hindmarsh'tır. Eğitim noktasında diğer önemli bir husus ise Erik Prince'in kurucusu olduğu akademi tarafından da BAE ordusuna verilen eğitimidir. Bu eğitimi alan birlikler ise yurtdışı operasyonlarında yer almaktadır.

Bölgesindeki sorunlar karşısında reaktif bir politika izleyen BAE, Arap Baharı olaylarının Bahreyn'e sıçraması sonrasında Suudi Arabistan ile Körfez İşbirliği Konseyi altında yer alan "Yarımada Koruma Gücü"nü (Peninsula Shield Force) Bahreyn'e göndermiştir. Yakın çevresindeki sorunlarda artan bir şekilde ilgilenirken, Kuzey Afrika'daki Libya sorununa da angaje olarak uzak mesafelere de müdahil bir ülke konumuna geçmiştir.

BAE açısından güçlü bir orduya sahip olmanın önemi, sahip olduğu stratejik tesislerin ve kritik altyapı tesislerinin korunması noktasında da öne çıkmaktadır. Körfez'de İran ile herhangi bir Batılı devletin arasında yaşanacak çatışmada, İran'ın bu tesisleri açık bir şekilde hedef alma ihtimali

yüksektir. Son zamanlarda Körfez'de yaşanan tankerlere yönelik saldırılar, bunun daha büyük bir çatışma sürecinin ortaya çıkması durumunda evrilebileceği boyutlar açısından endişe verici olduğunu göstermektedir.

“

BAE, Suudi Arabistan'dan sonra Ortadoğu bölgesinin en çok silah ithalatı yapan ülkesi konumundadır. Ülke ekonomisinin en temel bileşeni olan hidrokarbon zenginlikler, BAE'nin yapmış olduğu yüksek askeri harcamaların finansmanını sağlamaktadır.

”

BAE'nin Askeri İşbirlikleri

1990'lı yıllar boyunca Fransa ve İngiltere etkisinde olan bir BAE'den bahsetmek mümkünken, 2003'te Irak'ın işgali sonrası ortaya çıkan süreçle birlikte ABD etkisinin daha çok öne çıktığı bir BAE'den bahsedilebilir. BAE'de Fransa'ya ait bir üssün yanı sıra ABD'nin el-Dafra üssünde konuşlanmış birlikleri bulunmaktadır.

BAE, Suudi Arabistan'dan sonra Ortadoğu bölgesinin en çok silah ithalatı yapan ülkesi konumundadır. Ülke ekonomisinin en temel bileşeni olan hidrokarbon zenginlikler, BAE'nin yapmış olduğu yüksek askeri harcamaların finansmanını sağlamaktadır.

Veliht Prens Muhammed bin Zayid en-Nehyan gözetiminde ciddi bir silahlanma politikası takip eden BAE, SIPRI 2019 verilerine göre 2014-2018 yılları arasında ABD'den en çok silah ithal eden ülkeler arasında Suudi Arabistan ve Avustralya'nın ardından 3. sırada yer almaktadır. 2014-2018 döneminde BAE'nin en çok silah ithal ettiği ülkeler arasında ABD 1. sırada yer alırken, Fransa 2. ve Türkiye ise 3. sırada bulunmaktadır. SIPRI verilerine BAE'nin 2000-2014 yılları arasında 2017 yılı dolar değeri üzerinden yaptığı savunma harcaması toplam 228,529 milyar dolar olarak belirtilmiştir.

BAE'nin ikili işbirliklerine baktığımızda ise küresel savunma liginde öne çıkan Leonardo/Finmeccanica, C4 Advanced Solutions, Boeing, Airbus, Dassault, MBDA gibi önde gelen savunma şirketle-

riyle çalıştığı görülmektedir. BAE'nin savunma sanayii alanında yaptığı işbirliklerinde sadece Batılı ülkelerin değil, aynı zamanda Doğu Avrupa ve Asya ülkeleri yer almaktadır. Bu ülkeler; Kanada, ABD, Birleşik Krallık, Almanya, Fransa, Belçika, İsveç, Çekya, Finlandiya, Avusturya, İtalya, Güney Afrika, Türkiye, Cezayir, Sırbistan, Estonya, Belarus, Ukrayna, Rusya, Hindistan, Malezya ve Güney Kore'dir. Bahsi geçen ülkeler ile yapılan işbirlikleri; kara araçları, havacılık, füze ve roket teknolojileri, elektronik sistemler, kıyı ve açık denizlere yönelik donanma platformları, elektro-optik sistemler gibi farklı düzeylerde gerçekleşmektedir.

BAE çeşitli ülkelerle yürüttüğü savunma projeleri neticesinde kendi savunma sanayii kapasitesini de inşa etmektedir. BAE'nin müşterileri arasında Cezayir, Libya, Mısır, Somali, Umman, Kuveyt, Malezya ve Rusya gibi ülkeler yer almaktadır. Bu ülkelere yapılan satışlarda ise zırhlı personel taşıyıcıların ve insansız hava araçlarının ağırlıklı olduğu görülmektedir.

BAE yüz ölçümü açısından küçük bir ülke olmasına rağmen etkin bir hava savunma ağına sahiptir. BAE ordusunun envanterinde THAAD ve PAC-3 gibi oldukça gelişmiş sistemler yer almaktadır. BAE ekseninde son zamanlarda öne çıkan başlıklardan ilki, 24 Mayıs 2019 tarihinde Defense Security Cooperation Agency (DSCA) tarafından yapılan açıklamada BAE'ye taktik seviyedeki RQ-21 insansız hava aracı satışının (İHA) gerçekleştirilmesidir. BAE'nin envanterinde yer alan ve Çin'den

satın aldığı Wing Loong II silahlı insansız hava araçları yoğun bir şekilde sınır ötesi askeri operasyonlarında kullanılmaktadır. İkinci öne çıkan başlık ise IDEX 2019'da BAE'nin ABD tarafından CAATSA çerçevesinde kara listeye aldığı Rus firması Rosoboronexport ile envanterindeki Pantsir-S1 hava savunma sistemlerinin modernize edilmesine yönelik bir anlaşma imzalamış olmasıdır. Öte yandan, 2017 yılında BAE ile Rus savunma şirketi ROSTEC arasında 5. Nesil Savaş Uçağı geliştirilmesine dair bir işbirliği gündeme gelmiştir. Bu da BAE'nin tek bir kanal üzerinden değil, farklı ülkeleri dikkate alan bir savunma tedarik programı takip ettiğini göstermektedir.

BAE, Lockheed Martin şirketine yaptığı maddi destekle sadece kendisi için özel üretilen F-16 Block 60 modeli savaş uçağının tek kullanıcısı konumundadır. Muharip filosunu güçlendirmek isteyen BAE, aynı zamanda ABD'den F-35 savaş uçağı alma girişiminde bulunmuş ve son zamanlarda İsrail ile arasında güvenlik alanındaki temasları artırmıştır. Ancak, İsrail'in bölgedeki üstünlüğünü etkileyebileceği için ABD'nin bu talebe sıcak bakmadığı bilinmektedir.

BAE'nin Savunma Politikası Sürdürülebilir mi?

Güvenliğin sürdürülebilir kılınması ve güvenlik yapılanmasının kurumsal bir kimlik kazandırılarak bir kültüre kavuşması özellikle Ortadoğu ekseninde sık rastlanır bir durum değildir. Bölgede yaşanan askeri darbelerin sıklığı ve ülkelere

yönelik dış müdahaleler, genel anlamda devlet aygıtının kurumsal bir kimlik kazanmasını engelleyici faktörler olarak öne çıkmaktadır. 1971 yılında İngiliz mandasından ayrılıp bağımsız bir devlet olarak yola devam eden BAE, kuruluşunun 50. yılına yaklaşırken bu noktada önemli adımlar atmaktadır.

Irak'a karşı başlatılan 1991'deki Çöl Fırtınası Harekâtı ile BAE, askeri reform yapma ihtiyacını açık bir şekilde hissetmiş ve gerekli adımları atmaya başlamışlardır. BAE, son yıllarda ekonomisindeki petro-dolar anlayışını azaltıp, sürdürülebilir bir ekonomi kurma yolunda ilerleme yolunda adımlar atmaktadır. Yedek parça ve alt-bileşenlerin üretimi noktasında çeşitliliğini artıran ülke, daha karmaşık sistemleri üretmek için yapmış olduğu işbirliklerini de bir üst-seviyeye taşıma arayışı içerisindedir.

BAE ordusunda görev yapan askerlerin çoğunluğu yabancı ülkelere gelen paralı askerlerdir. Ülkede, yabancı askerlere bağımlı bir şekilde ayakta duran ordunun uzun vadede sürdürülebilir olmayacağı farkında olunması sebebiyle 2014 yılında zorunda askerlik ile ilgili bir düzenleme yapılarak 18-30 yaş arasındaki erkekler için askerlik zorunlu hale getirilmiştir. Aradan 4 yıl geçtikten sonra ise 2018 yılında yapılan yeni bir düzenlemeyle de 12 ay olan askerlik süresi 16 aya çıkarılmıştır. Sonuç olarak, BAE, askeri kapasite eksikliğini farkındadır. Bu çerçevede askerlik sistemini yeniden yapılandırma arayışında olan ülke, aynı zamanda askeri akademilerini de geliştirmeye çalışmaktadır. ■